

aqf (Kbely)

Když byl v listopadu 1918 na Staroměstském náměstí v Praze stržen Mariánský sloup a následně dán průchod protikatolické nevráživosti, neupadli naši věřící předkové do letergie, neuzavřeli se uraženě do sebe ani nepropadli zoufalství. Správně pochopili svůj díl viny a konfrontaci přijali jako výzvu k pravé evangelizaci. Proto víc než jen symbolické bylo jejich rozhodnutí, vybudovat znevážené Matce Boží novou svatozář na periferiích Prahy. „Rozsypané hvězdy“ ze Staroměstského náměstí tak během dvou následujících desetiletí nahradila řada kaplí a kostelů: sv. Vojtěcha v Dejvicích, Neposkvrněného Početí Panny Marie ve Strašnicích, sv. Václava ve Vršovicích, Krista Krále ve Vysočanech, Božského Srdce Páně na Vinohradech, sv. Kláry v Troji, sv. Anežky a patronů českých na Spořilově, Panny Marie Královny Míru na Lhotce, sv. Františka na Chodově, sv. Terezie od Ježíše v Kobylisích, sv. Vojtěcha na Žižkově, sv. Františka v Krči a sv. Jana Nepomuckého v Košřích. Od října 1932 mezi ně patří také kaple sv. Alžběty Durynské ve Kbelích. U jejího zrodu stály vynikající osobnosti své doby - František Nosek a Jan Ev. Urban. Kaple již od počátku byla provisoriem. Vznikla přestavbou bývalé stodoly a měla sloužit jen do doby, než bude v obci vybudován větší kostel. Nepřízeň doby však zhatila přípravy a znehodnotila nashromážděné prostředky. Dlouhá léta původní kaple nemilosrdně chátrala a na změnu k lepšímu nemohlo být ani pomýšlení. Když zdejší duchovní správu na počátku devadesátých let opět převzali menší bratři františkáni, byla již v téměř havarijním stavu. Pro pravidelné bohoslužby bylo nutné upravit náhradní prostor a připravit se na nějaké radikální řešení a to i proto, že se společenství věřících poznenáhlu rozrostlo a nápadně ožilo. Po několikaleté přípravě byla tedy v roce 2001 konečně zahájena stavba nového kostela, rovněž zasvěceného svaté Alžbětě Durynské (...). Naši předchůdci modlitbou a prací vytvořili z obyčejného a bezvýznamného místa důležitou misijní základnu. Neodkázali nám „církevní majetek“, ale zodpovědnost. Zda jsme jejich dobrými následovníky se ukáže právě na tom, zda dokážeme jejich dílo obnovit a udržet, aby přinášelo náležitý užitek ...

HISTORIE[1]

Bylo by jistě pošetilé, hledat historické zmínky o Kbelích[2] na samém úsvitu českých křesťanských dějin. A přece lze téměř s jistotou předpokládat, že již tehdy na nich měly svůj skromný podíl. Od pradávna tudy totiž vedla tzv. žitavská stezka, důležitá střeoevropská obchodní tepna. Bezpochyby po ní se ubíral roku 935 i kníže Václav, když jel do Staré Boleslavi navštívit svého bratra a po stejné cestě byly neseny zpět i jeho ostatky o tři roky později[3]. Protože se ve Kbelích nacházely vydatné prameny, od nichž se také odvozuje název obce[4], můžeme právem usuzovat, že zde pocestní v obou případech našli občerstvení.

Právě tak je velmi pravděpodobné, že přes Kbely často projížděli i držitelé hradu Jenštejna[5], mezi nimiž vynikal významný pražský arcibiskup Jan (1350 - 1400). V dobách pozdějších zde mohli nalézt osvěžení poutníci, kteří hojně navštěvovali staroboleslavské Paládium Země české[6]. Roku 1674 dali ješuité[7] postavit podle klikaté obchodní cesty, která už nevedla přes Jenštejn, nýbrž přes Podolanku a Dřevčice, 44 barokových kapliček. Tuto cestu pojmenovali Svatou na památku zavražděného českého knížete, národního světce sv. Václava[8].

Nejstarší písemné záznamy se týkají spíše jen majetkoprávních záležitostí a sotva něco vypovídají o náboženském životě místních obyvatel. Není proto příliš zajímavé, že Kbely mívaly i nějakou tu „církevní vrchnost“: ...Soběslav I., kníže český, opraviv chrám Vyšehradský, kdež odpočívaly kosti otce jeho Vratislava, nadal chrám tento bohatě; mezi jinými zápisy r. 1130 učiněnými čteme, že kníže poručil jedno popluží i s příslušenstvím ve vsi Kbelích kustodovi téhož chrámu

s povinností, aby za rok jednou z výtěžku počastoval kanovníky...a dále...čteme Kbely v seznamu praebend kanovníků pražských; kdy při r. 1421 stojí psáno "auria in Kbel quae fuit magistri Brodae, canonici pragensis" (Sib misallanea Tomek: Dějiny města Prahy III - 52)... Praebendu tu držel mezi jinými i Mikuláš Sas od r 1361 - do 1370, Jan z Ježné, farář Mašřovský v l. 1374 - 1395; Ondřej z Brodu, profesor theologie, jenž četl theologii v r. 1410 v kostele pražském od r. 1409 - 1420. Praebenda ta v nastalých na to bouřích husitských kapitule byla vzata...[9] Roku 1654 se Kbely dočasně staly odměnou za služby prokázané císaři během třicetileté války, avšak místní církevní statek byl vrácen svatovítské kapitule. Ves byla v onom roce úplně zpustlá, uvedené 4 selské dvorce byly rozbořené a bez obyvatel a v obci žili jen dva chalupníci...[10]

Zajímavá informace pochází údajně ze satalické obecní kroniky, která prý uvádí bývalého kbelského sládku Kryštofa Projdla jako jednoho z hlavních investorů výstavby kaple sv. Anny v Satalicích[11].

Roku 1786 byly Kbely přifařeny k Vnoři a spolu s nimi také Satalice, Radonice, Cvrčovice, Kostomlátky, Podolánka, Přezletice a Ctěnice[12].

Podle historického přehledu, zpracovaného Emilem Martincem byla někdy v 19. století na spodní návsi postavena pěkná barokní socha sv. Vojtěcha...[13] Nabízí se ovšem i odlišné datování: Ve Vrchlabské ulici stojí významná kulturní památka socha svatého Vojtěcha. Socha tohoto svätce byla vztýčena roku 1750 na památku velké morové rány, která krutě postihla obyvatelstvo Kbel v roce 1713...[14]

Kbelská kronika[15] se zmiňuje o tom, že tzv. "Socialistická rada", založená 16. ledna 1919[16] po vzoru jiných obcí Stranou sociálně demokratickou a Čsl. stranou socialistickou, podnikla vedle řady jiných politických a společenských aktivit také "veřejnou schůzi lidu s protiklerikálním programem" a to již 26. 1. 1919 s účastí ThDr. Bartoška a L. A. Strause. Dále pak organizovala agitaci mezi rodiči, aby neposlali svoje děti na vyučování katolického náboženství.

Tyto akce se staly základem pro vznik místní pobočky další dobové organizace, tzv. "Volné myšlenky". O ní se můžeme dočíst[17]:

Volná myšlenka. Po převratu počato s realizováním hesla naší revoluce: "Po Vídni zúčtujeme s Římem" velkým hnutím výstupním.

Před převratem pokud mi známo byl v obci jen Jindřich Kučera bez vyznání. První počátek učiněn schůzí pořádanou čsl str. socialistickou na jaře 1919 na níž mluvil L. Alex. Straus, učitel z Vysočan a Dr Th. Bartošek za Vol. Myšlenku, tehdy znovu po přestávce válečné utvořenou a Rud. Stránský, farář z Vnoře.

Před tím již provedena rozsáhlá akce rodičů (Soc. rada) kteří vesměs odhlásili děti z vyuč. náboženství katolického, takže na náboženství chodilo ve Kbelích: ze 260 dětí sotva 10.

Místní školní rada odstranila kříže ze školních síní.

Hnutí výstupní však zvolna vystupovalo. První akci provedla ještě Soc. rada. S výsledkem však nebyli bezvěrci spokojeni; proto svolána koncem dubna 1920 schůze zástupců všech korporací a stran ve škole. Uč. Kunstovný poukázal na nutnost organizace, jak agitace tak i toho, aby občané bez vyznání měli se kam obrátiti pro radu při narozeních, úmrtích i sňatcích a konfesních záležitostech dětí, tehdy nově zákonem upravených. Schůze byla četně obeslána; nepodařilo se však všechny bezvěrce sloučit ve Vol. Myšlenku, neboť příslušníci strany soc. demokratické utvořili Sdružení soc-dem. bezvěrců. Tak založena Volná Myšlenka pro Kbely a okolí.

Měla členů při začátku asi 80 pak 91.

Z Vnoře dlužno jmenovati především př. Přesličku a Ing Chmelíka.

Předsedou zvolen Karel Málek

důvěrníkem: Frant. Skřivánek

pokladníkem: Jind. Kučera

První podnik bylo uspořádání přednášky Dra Otakara Kunstovného: "Řím musí být Čechem

souzen a odsouzen" v sále u Karbusů, po níž vystoupilo z církve 80 duší. Oslava Husova 6. čce 1920 pořádána Vol. Myšlenkou. Zpíval "Pěvecký kroužek", rukopisnou báseň J. Dlouhého recitoval Ant. Dobeš ml. O Husovi promluvil Jar. Kunstovný. Průvodu zúčastnila se str. soc-dem. i str. čls socialistů. Oslava pořádána u Husovy mohyly. Nebylo tedy toho roku v obci oslav dvou jak každoročně před tím i potom. Všeobecně uznána tato oslava za důstojnou.

Agitační činnost: Schůze na thema: Řím musí býti Čechem souzen a odsouzen (uč. Kunstovný) ve Víně. Farář Stránský pozval za protirečníka křížovníka J. Tomana z Hloubětína, který ač byl ve Víně a zaručena mu volnost slova, do schůze se nedostavil. Po této přednášce vystoupilo hojně občanů z církve; rovněž tak v Satalicích

Největší činnost vyvinuta před sčítáním lidu, kdy přibyl do řad Volné Myšlenky nový bojovník v učitelé Karlu Kupkovi (přednáška u Suldovských). Mimo to obeslána agitační schůze v Čakovicích, Miškovicích a Radonicích.

Provedena nová akce výstupní dům od domu. Okresní hejtmanství v Karlíně zaplaveno bylo spoustou výstupních oznámení ze Kbel. V obci zbylo sotva 20% římských katolíků (%tuelně zvýšeno při sčítání, neboť mezi vojskem nebylo možno akci provést).

Mimo naznačenou činnost obstarávala Vol. Myšl. vyplňování o narození, úmrtí a žádostí o občanské sňatky; obeslala Karlem Málkem, Frt Skřivánkem Světový kongres Vol. Myšlenky v Praze.

K pohřbům bezvěrců opatrování řečníci buď z Ústředí nebo Místního Sdružení (Kupka & Kunstovný), kteří docházeli k pohřbům i do okolí a docházejí dodnes.

Činnost Vol. Myšlenky jakoby se byla úplně vybila výstupní akcí v roce 1921, pak však úplně ustala. Nebylo možno při tehdejší celkové únavě sehnati členy do schůzí a což bylo snad ještě více rozhodující nebylo možno funkcionáře, kteří byli přetíženi funkcemi v obci neb politických stranách pohnouti k činnosti. Ani nebylo možno najíti nových obětavých funkcionářů. Tak Místní sdružení Vol. Myšlenky ve Kbelích úplně zaniklo po poměrně krátkém životě. Ani v letech pozdějších (1922 - 1923) přes opětovné výzvy Ústředí v Praze, nenašel se nikdo, kdo by život Vol. Myšlenky v obci vzkřísil. Má tedy protiaagitace volnou ruku. Vedena zde byla porodní asistentkou Annou Bílkovou a ovšem farou vinořskou. Vhodnou příležitostí jsou narození dítěte anebo úmrtí, neboť hřbitov vinořský je zádušní - zpravovaný farou. -

První kbelický kronikář[18] se k církevním událostem vrátil ještě jednou na závěr svých zápisů, když na straně 89 „Pamětní knihy“ naznačil okolnosti vzniku místní kaple: V červnu 1932 prodán v dražbě dům čp 42 patřící p. Václavu Pelikánovi a koupila jej Družina svatě Kláry. Adaptací stodoly zřídili kapli sv. Antonína[19], již v den Samostatnosti 28. října vysvětil velmistr řádu Křížovníků Vlasák. K této slavnosti vymohli si lidovci zastavení ranního vlaku ve Kbelích, ač zastávka dosud nebyla otevřena. V obytných místnostech zřízena opatrovna.

Ještě stručněji se vyjadřuje E. Martinec[20]: Dole ve vsi byla jedna stodola adaptována na katolickou kapli.

Známa encyklopedie[21] informuje o tom, že od roku 1931 buduje Jan Evangelista Urban[22], kněz, řeholník a duchovní rádce OFM tři kostely na periferiích Prahy[23]. Jedním z nich je bezpochyby míněna právě kaple sv. Alžběty ve Kbelích. Okolnosti a historické souvislosti jejího vzniku jsou však širší a stojí za to se o nich zmínit. Nepřímo se k nim váže i tak významná událost českých dějin, jakou bylo dobývání Prahy švédskými vojsky v závěru třicetileté války. Na paměť úspěšné obrany města byl totiž na Staroměstském náměstí záhy vztyčen proslulý Mariánský sloup, jehož stržení v roce 1918 bylo podnětem k vybudování řady kostelů, včetně našeho[24]. Podrobněji vše dokreslují níže uvedené vzpomínky sestry Jeřábkové a další přílohy této kapitoly. Zde postačí konstatovat, že z podnětu biskupa Antonína Podlahy a iniciativy JUDr. Františka Noska vznikalo postupně kolem Prahy tolik kaplí a kostelů, kolik měla stržená staroměstská Madona hvězd ve svatozáří.

Kbely vděčí za vznik svého duchovního centra obětavému otci Urbanovi a jeho Apoštolátu, který zde zřídil svou stanici a působil pak v obci řadu let[25]. Sestry ve Kbelích vytrvaly ve své službě až do roku 1950, kdy proti nim zasáhla komunistická moc. Jejich posláním byla péče o předškolní děti, návštěvy a ošetřování nemocných a starost o náboženský život obce. Máme dobové svědectví, že toto úsilí hned od počátku přinášelo hojné ovoce:

Již rok působí stanice Apoštolátu ve Kbelích, jejíž obrázek přinášíme. Neradujete se, bratři a sestry terciáři, že Laický Apoštolát Vašeho řádu dosáhl tam za tento rok do konce září 105 návratů do svaté církve, že bylo pokřtěno 39 starších dětí, uzavřeno 8 církevních sňatků? Sestry navštívily mnoho rodin (283 návštěvy) a na stanici pro různé záležitosti přišlo přes 800 návštěvníků. Ve stanici jest útulek, kam dochází denně asi 32 dětí, krom toho vedou sestry dvě dívčí a dvě chlapecké besídky.

Pravidelně vyučují také náboženské konvertity a snoubence. Kostelík, který byl dříve stodolou, shromažďuje čím dál tím více věřících, kteří by jinak do kostela nikdy nepřišli. Bohu díky, Bohu díky za všechno! [26]

Kbely sice příslušely do vinořské farnosti, většinu mší sv. a náboženských služeb však zajišťovali františkáni od Panny Marie Sněžné.

Někdy v roce 1934 navštívil *na vlastní žádost stanice Laického Apoštolátu ve Starých Dejvicích, Kbelích* a na *Spořilově* P. Augustin Gemelli, lékař a františkán, zakladatel katolické university v Miláně, který pobýval v Praze celý týden při příležitosti konání Mezinárodního psychotechnického sjezdu. [27]

Navzdory počátečnímu úspěchu volnomyšlenkářů se ve Kbelích náboženství přece později vyučovalo. Nejprve na obecné škole ve staré budově v Mladoboleslavské ulici a když pak byla přistavěna měšťanka [28], tak i tam. Ze Satalic docházela katechetka Šubrtová a po jejím přeložení do Vysočan katechetka Hačeková (kolem r. 1935). S vinořskou spolubydlící sl. Buckovou, hrající ve kbelské kapli na harmonium, vedly po léta malý kostelní sbor „Cyrilskou jednotu“ s týdenními zkouškami zpěváků.

V roce 1936 založil Pavel Škoda katolický skauting pro chlapce a o něco později vznikla také dívčí družina Čekanek. Schůzky se konaly v přízemí obytného domu Apoštolátu [29].

Veškerá tato práce přivedla řadu lidí zpět do církve. Již ve třicátých letech bylo pokřtěno několik desítek větších dětí [30].

Obecní kronikář Josef Zvánovec se zmiňuje o jedné křesťanské aktivitě z doby německé okupace: *V únoru 1940 utvořen z katol. žen komitét v útulku sv. Kláry, který zřídil polévkovou akci pro chudé v obci. Obec doporučila spolkům, aby přispěly na charitativní účel nějakým podnikem (zábava, sbírka) a sama se uvolila financovat tuto akci měsíční částkou 300 K. [31]*

Na tomto místě se ještě jednou zmíníme o Svaté cestě. Ne všechny její kapličky odolaly zubu času a proto je pozoruhodné, že se dnešních dnů dočkala jedna z nich dokonce v areálu kbelských kasáren. Vedle zřetelných stop amerického bombardování z 25. března 1945 je na ní patrná silueta sv. Václava a nápis „Svatý Václave, vévodo České země, nedej zahynouti nám ni budoucím.“ Naproti tomu byla zbourána kaplička v blízkosti železniční trati při stavbě kbelského nádraží. Někteří lidé pak viděli trest za tento čin v tragické srážce vlaků, ke které poblíž Kbel krátce na to došlo (20. prosince 1943) [32]. K té se váže další „církevní perlička“: *Pohřbu obětí železničního neštěstí ve Víně se zúčastnili neslavně proslulí tehdejší protektorátní ministři Bienert a Moravec i další oficiální hosté. Nad rakvemi směl promluvit pouze římskokatolický kněz, který srážku zdůvodňoval slovy „Jinak si to vysvětlit nelze, než že je doba předvánoční, doba svatá a Pán Bůh trestá lidi odklánějící se od církve svaté a nebo jsou mezi nimi lidé, které má Pán Bůh rád a proto si je volá.“ Rozhořčení nad touto nestoudnou řečí kněze bylo nemalé [33].*

Co z úsilí místních věřících nestačilo za okupace zničit „nositelé kultury“, o to se od padesátých let ještě razantněji starali „nositelé pokroku“. V důsledku všeobecného zastrašování a všudypřítomné ateistické agitace vytrvali jen nemnozí. Ve Kbelích značně ovlivnila situaci i změna struktury obyvatelstva, neboť dvě nová sídliště zaplnily rodiny komunisticky „uvědomělých“ a dobře prokádrovaných příslušníků „lidové“ armády. Tlakem doby byly nejvíce postiženy děti.

Ke zmíněným vytrvalcům patřili především manželé Honovi, kteří se dlouhá léta starali o kapli. Po nich se této službě v plném rozsahu ujala sl. Milada Liscová, která současně hrála na harmonium. Její sestra, paní Junková, vypomáhala s praním a žehlením kostelního prádla jak za života Milady, tak i po její smrti. Bohoslužby v té době zajišťovali vinořští faráři, jmenovitě pater Kačírek [34]. Po jeho smrti zde od konce sedmdesátých až do poloviny devadesátých let „dočasně“ působil farář

Karel Kroupa.

V neděli 15. listopadu 1981 v rámci oslavy sv. Alžběty Durynské navštívil kbelskou kapli pražský arcibiskup František Tomášek[35].

Teprve po roce 1989 se mohly do místní kroniky opět dostat zmínky o životě kbelských věřících a dalších událostech kolem kaple sv. Alžběty[36]. Mezi ně lze zařadit zápis o akci Taizé – Praha.

Koncem roku se do Kbel promítla ještě jedna událost celoevropského významu. Ve dnech 28. prosince až 2. ledna (1991) se v Praze konalo Evropské setkání mládeže Taizé - Praha (pouť důvěry na zemi). Poutníci z řady zemí (zejména z Polska, Německa, ale i Rakouska a dalších) byli ubytováni v základní škole v Albrechtické ulici a v některých domácnostech. Kromě modlitebních shromáždění ve vnitřní Praze (katedrála sv. Víta, Letná a Výstaviště) se každé ráno konala modlitba v tělocvičně ZŠ a v kapli sv. Alžběty. V tělocvičně školy bylo uspořádáno i novoroční shromáždění v noci z 31. prosince na 1. ledna. Organizace ve Kbelích se ujali Dr. Jelínek a Dr. Dobřemysl, kteří úzce spolupracovali s organizátorem z Taizé bratrem Lukou (původem z Holandska), který v té době již rok žil v Taizé jako laický pomocník komunity bratra Rogera Schutze.

Toto setkání mladých (ale i starších) věřících různých křesťanských vyznání patřilo k vůbec největším a zúčastnili se ho zástupci zatím nejvíce národů světa v historii těchto setkání. „Setkání bylo dobrou zkušeností pro všechny, mnozí lidé v Československu se tak dozvěděli, že existuje víra v Boha a jsou nuceni o tom přemýšlet“ - to řekl při návštěvě Kbel začátkem roku 1991 bratr Taig[37].

Ve čtvrtek 10. ledna se v 17 hodin sešlo v zasedací místnosti požární zbrojnice 16 místních občanů, kteří se nějakým způsobem podíleli na organizaci nebo ubytování evropského setkání mladých křesťanů Taizé - Praha (konaného ve dnech 28. 12. 1990 až 2. 1. 1991 v Praze). Občané se sešli z popudu bratra Taiga, který v té době působil již sedm let v řádovém společenství v Taizé a je původem Ir. Chtěl jim zde poděkovat za spolupráci, z čehož se vyvinula stručná beseda, zakončená zpěvem a modlitbou. Přestože se br. Taig snažil mluvit česky, musel často vypomáhat svou znalostí angličtiny pan dr. Jelínek. (Ve Kbelích organizoval setkání Taizé - Praha laický br. Luka z Holandska, který žil již rok v Taizé jako pomocník.)

Na okraj tohoto setkání uvádím stížnosti na chování německých účastníků, ubytovaných jak ve škole, tak v soukromí. Naopak velice příjemně překvapili Poláci. Bratr Luka prý také nemohl pochopit, že pan školník požadoval zaplatit přesčasy, které v souvislosti s tím musel ve škole strávit...[38]

Zvláštní iniciativu v souvislosti s přípravami na stavbu nového kostela zaznamenala opět místní kronika:

Po konzultaci se vznikající farní radou ve Kbelích a za plné podpory ze strany obvodního výboru Československé strany lidové v Praze 9 předložil radě MZ ve Kbelích za MO ČSL Kbely ing. Matěna návrh, datovaný 3. května 91, týkající se pozemku pro nový kostel v naší obci. V tomto návrhu se konstatuje, že stávající kaple je 50 let trvajícím provizoriem, jejíž kapacita a umístění nevyhovuje. Výstavbě definitivního kostela zabránila 2. světová válka a čtyřicetileté období cílevědomého potlačování křesťanské kultury. Před 2. světovou válkou byl zhotoven dokonce model nového kostela, který měl být vybudován na pozemku v prostoru dnešního sídliště I. Návrh ing. Matěny upozorňuje, že zbourání dosavadní kaple za účelem výstavby kostela na jejím místě je nežádoucí kvůli přerušení bohoslužeb. Nový kostel by měl být zahrnut do zástavby středu obce (nejlépe v prostoru nad rybníkem na místě zbouraného pivovaru). Podle názoru autorů návrhu by opomenutí této stavby v celkovém projektu bylo nenapravitelnou vřítkou obecního zastupitelstva. Návrh dále ujišťuje, že kostel by nijak nezatížil rozpočet obce, které by byl výměnou navrácen církevní pozemek, na němž se nyní nachází kaple sv. Alžběty a finanční náklady by hradili věřící i církev vůbec. Na závěr bylo apelováno na volební program Občanského fóra a křesťanské tradice Evropy.

Tento návrh však narazil na nepochopení jak starosty[39] a místního zastupitelstva, tak i mnohých občanů, takže do studie, týkající se zástavby středu Kbel, nebyl zapracován. Farníci tak byli nuceni uvažovat o stavbě kostela na místě stávající kaple v ulici Železnobrodské.

Z druhé strany je však nutné říci, že požadavek ČSL přišel až v době, kdy byly návrhy na

zástavbu středu obce již vypracovány včetně zhotovení skic a maket, které krátce po zveřejnění výše uvedeného dokumentu byly vystaveny na místním úřadě, aby se s nimi mohla seznámit i širší veřejnost. Znamená to tedy, že přistoupení na návrh ing. Matěny by vyžadovalo přepracování těchto studií, byť v omezené míře[40].

Ve středu 19/6. 91 starosta a arch. Lacina a Klen představili návrh na zástavbu středu obce. Pobouření v publiku (akce se konala v Lidovém domě) vyvolal ing. Matěna s požadavkem pozemku pro kostel (viz výše). Místní zastupitelstvo není nové parcele pro kostel vesměs nakloněno[41].

V neděli 17/11. 91 se konala poutní slavnost v kapli svaté Alžběty ve Kbelích za přítomnosti arcb. pražského M. Vlka. Na úvod mluvil P. František Inocenc Kubiček OFM (zářný příznivec naší farnosti) o tom, že poutí nebyla dělána žádná velká propagace, takže přítomni jsou především jen místní farníci, aby bylo vidět naše skromné prostředí. Vzpomenul stavbu kaple a její svěcení (Jan Evangelista Urban). Mši svatou sloužil pan arcibiskup, který v homilii ocenil rodinnou atmosféru malé farnosti a zdůraznil potřebu nezištných vztahů mezi lidmi na příkladu sv. Alžběty Durynské. Po bohoslužbě proběhla beseda, při níž pan arcibiskup odpovídal na otázky věřících a pochválil jejich úsilí o výstavbu nového kostela. Vyzval jen, aby stavba byla skromná a především účelná...[42]

Koncem osmdesátých a začátkem devadesátých let obětavě pečovali o chod kbelské kaple manželé Fialovi[43], rodina Jelínková[44] a paní Janáková[45]. Na květinovou výzdobu dbala paní Kolářová[46].

Od podzimu 1990 se zase začalo vyučovat náboženství, nyní již v nové škole v Albrechtické ulici, a sice ve dvou skupinách (pro mladší a starší děti). Půldruhého roku učila sestra Jeřábková, kterou pak ve škole vystřídal františkán Cyril Bystrík Janík[47]. Když začal ve Kbelích působit P. Antonín Klareť, přenesena náboženská výuka dětí po krátké přestávce do klubovny při kapli sv. Alžběty.

KBELSKÁ STANICE APOŠTOLÁTU[48]

Nedávno v Pánu zesnulý otec biskup Lebeda[49] o ní prohlásil, že šlo o „vzornou stanici“. Za svého dlouholetého působení ve St. Boleslavi, kde se taktéž setkával se sestrami, to mohl hodnotit.

Sestry vedly dvě chlapecké a dvě dívčí besídky. My, školní děti, jsme se u nich týdně scházely. Ráda si vzpomínám na sestru Kláru Prknovou, představenou a sestru Františku Nádvořníkovou. Besídky začínaly ručními pracemi, při nichž byla volná zábava, pak jsme zpívaly. Sestra nám něco přečetla nebo vyprávěla příběh s náboženskou tematikou nebo se s námi sdílela o zážitky z apoštolské práce. Jednou pokřtila umírající děťátko. Nabídla se nevěřící mamince, že jí pochová maličké a dá mu obklad na čelo. Při tom se odvrátila stranou a omočeným kapesníkem nakapala dítěti na hlavičku vodu a tichounce zašeptala křestní formulí. Děťátko brzy zemřelo.

V prvních letech působení sester bylo pokřtěno několik desítek větších dětí, které sestry vyučovaly. Některé rodiny se vrátily do církve a některé zplatnily svůj sňatek v kapli. Při tom se sestry řídily zásadou zakladatele, že víru nelze šířit agitačně, nýbrž láskou a zájmem o svěření. Lidem imponovala na sestrách jejich radostnost a duch chudoby a často sami začali hovořit o náboženství, případně o svých starostech. Tenkrát v roce 1932 a v následujících letech ženy tolik nechodily do práce a věnovaly se spíše domácnosti a rodině. Ovšem chudším nestačil jeden plat a tak chodily ženy na pole. Sestry zřídily denní útulek pro jejich malé děti, které se tu najedly, po obědě vspaly a hrály si se sestrami na zahradě, kde byl i altánek, nebo za deštivého počasí posloužily tři místnosti v přízemí vilky s lavicemi podél stěn a dlouhými stoly. V pokojových kamnech se topilo uhlím. V přízemí nebo na zahradě se konaly také besídky. V domě se stoupalo po točitých dřevěných schodech do prvního patra s malou chodbičkou a vchodem do podkrovní přijímací místnosti s knihovnou na půjčování knih. Vpravo vedly dveře z chodby do klauzury: vpředu byla kuchyň a za přepážkou ložnice.

Hlavní náplní práce sester byly návštěvy a ošetřování nemocných bez rozdílu vyznání. Hleděly jim ulevit v bolestech, dát jim možnost se vypovídat o svých těžkostech a obavách. Nemocní měli pocit, že je má někdo nezištně rád a často se již těšili na návštěvu sestry. Někteří se ptali, proč to sestry dělají bezplatně a s láskou, ne zvykově nebo rozmrzele.

Při práci měly sestry i vyhrazený čas pro modlitbu a společnou rekreaci, kdy si vyprávěly o svých pracích nebo co pěkného přečetly nebo nastudovaly. Sílu čerpaly u svatostánku: vrcholem dne byla

mše sv. a sv. přijímání. I besídky končily v kapli u hl. oltáře s velikým křížem v nadživotní velikosti. Skloněná Kristova hlava zbrocená krví oslovovala i nás děti. V květnu vedly sestry májové pobožnosti u pravého postranního oltáře s lurdskou Madonou, kde jsme přednášely básně. Na levé straně stála zprvu kazatelna, z níž se kázalo, později tam byl postranní oltář se sochou Srdce Páně. Před vchodem na kůr visel ohromný barevný obraz patronky kaple sv. Alžběty Durynské s kyticí růží v náručí.

Při mši sv. jsme my, děti, stávaly před lavicemi, kde většinou seděli starší lidé. Později přibýly lavice i do zadní části kostela.

Zpočátku měla kaple ještě třetí vchod na zahradu, ale ten byl později zrušen. Když se potom ve Kbelích asfaltovaly a zvyšovaly silnice, byl hlavní vchod do kaple (jako původní staré stavby) značně níže a lehce do ní zatékalo, takže se voda při prudkém lijáku musela odvádět bokem.

První léta bylo možno často vidět na mši sv. JUDra Noska, jehož synek František zde ministroval. Záhy však zemřel, po něm i jeho maminka a ani dr. Nosek ji dlouho nepřežil. Od r. 1935 odpočívá jeho tělo v Poříčí nad Sázavou a terciáři ve výročí jeho smrti rádi putují k jeho hrobu[50].

Vedle kaple v sakristii se před mši sv. zpovídalo. Františkáni od P. Marie Sněžné se tu střídali. Jezdil sem Otec Kapistrán, Stanislav, Inocenc, Ambrož, Jáchym a jiní. Otec Jan Ev. Urban měl Kbely rád a jak mohl, cestoval sem sám. P. Jáchym odjel později jako misionář do Argentiny a když se na kratší čas vrátil do vlasti, vyprávěl nám své zážitky z misí. Někdy přijížděli i mladíci františkáni ještě bez povolení kázat a zpovídat a kajčníci museli týden čekat na sv. zpověď. Ujalo se úsloví, že máme raději kněze „povídavého a zpovídavého“.

Původní majitel domu zbudoval mezi vilkou a pozdější klubovnou vysoká vrata pro žebříňáky, jak jsou ještě vidět u starých domů ve Kbelích a vedle nich byla vrátka pro pěší. Kanalizace ani vodovod nebyly ještě zavedeny. Před domem byla zasklená veranda s ruční pumpou pro čerpání vody. Blíže ní stávala v neděli s. Klára a mile vítala příchozí na mši sv. Její úsměv a vlídná slova získávala Kbeláky a budila důvěru.

O hudbu a zpěv pečovaly dvě starší slečny z Víně: Bucková a Hačeká. První hrávala na harmoniu na kůru. Byla ustavena i Cyrilská jednota, smíšený sbor pro kostelní zpěv. Měl převážně ženy, několik mužů a dětí. Zpěvy se týdně nacvičovaly u sester v přízemí u starého harmonia. V roce 1935 se též zúčastnil sbor na strahovském stadionu mše sv. při celostátním Katolickém sjezdu. Svatého Otce Pia XI. zastupoval pařížský kardinál Verdieu. Jedna dívka ze Kbel mu při příjezdu na Wilsonovo nádraží též v doprovodu katechetky Hačeké přednesla báseň.

V roce 1936 založil bratr Apoštolátu Pavel Škoda katolický skauting pro hochy. O něco později vznikla Družina Čekanek, přiřazená k pražskému katolickému oddílu, vedenému dvěma ženami z Karlína: Aničkou a Mirjam, jejíž bratr byl též v Apoštolátě. Schůzky se konaly dole u sester. Krátký čas působila ve skautingu i jedna sestra. Slečna Hačeká vystřídala ve škole, tehdy ještě v Mladoboleslavské ulici, katechetku Šubrtovou, která učila ve Vysočanech a záhy podlehla zhoubné nemoci. Za učitelky Hačeké se konalo první sv. přijímání už ve Kbelích, takže děti už nemusely jezdit do farního kostela do Víně jako dříve. Ve skautingu jsme chodily každých čtrnáct dní na výlety, učily se milovat a šetřit přírodu i cvičit se v odvaze, naplňovat každý den dobrým skutkem a být k sobě navzájem dobré a ochotné pomoci. Jednou jsme prožily měsíc na skautském táboře v Županovicích nad Vltavou.

Za několik let vznikla ve Kbelích i obec terciářů, pomáhající při ošetřování nemocných a v práci v kapli. Když sestry musily v padesátých letech místo opustit, ujali se terciáři služby sakristánky. Po mnoho let to obětavě konala rodina Honová, zvláště paní a hodně pomáhala též rodina Ryčlova. Na kůru hrála pak Kbeláčka Věra Nekvasilová a po ní sl. Liscová. Ta vystřídala paní Honovou i ve službě sakristánky a ve výzdobě kaple, když to paní Honová pro stáří a nemoc už nezvládala.

Mši sv. pak sloužil vlněský pan farář, neboť v padesátých letech byly řády likvidovány a členové vyvezeni ze zabraných klášterů.

Ještě bych se zmínila, že ve Kbelích do roku padesát působily i sestry Vincencie, Agáta, Ambrosie, Aloisie, dříve baronka, Rafaela a jiné. Z Prahy sem dojížděla s. Jana Mikešová, promítala filmy s náboženskou tematikou – tehdy se říkalo „světelné obrazy“ – a doprovázela je promluvou na stanici.

Práce sester, bratří a samozřejmě i františkánů nacházela v mnohých srdcích úrodnou půdu, takže ze Kbel vzešla čtyři povolání – dvě do Apoštolátu, dvě k františkánům. Za rok tomu bude deset let, co jeden z nich, P. Jiří Mazanec, v Plzni zemřel a byl pochován. Otec Petr Alk. Houška o něm napsal, že to byl řeholník, vyzařující klid a vnitřní pohodu[51]. Za totality dost zkusil, ale o svých utrpeních a obtížích nehovořil nebo jen málo. Dovedl trpět s úsměvem. Jeho heslem byl verš ze žalmu (Ž 39, 8 a 9) „Přicházím, Pane, abych plnil tvou vůli ...“

Jiní Kbeláci dorostli sami v apoštoly a i když se třeba přestěhovali jinam, nesli tam i svou probuzenou víru a touhu přivádět k Pánu i další a být hledajícím a trpícím oporou a svým životem jim ukazovat sílu a naději v Kristu.

V polovině srpna se letos Apoštolát dožívá 70 let. Jsme Pánu vděčné za jeho trvání a prosíme slovy zde ve Kbelích působící sestry Kláry:

„Pane, chraň, posvěcuj, žehnej a miluj náš Apoštolát.“

A protože známe sílu mateřské přilivky Panny Marie, připojujeme: „O Maria bez poskvrny počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme.“ Mešní píseň P. Čeňka Tomišky o kněžství (zhudebněná St. Machem) vystihuje v refrénu i vnitřní náplň Apoštolátu, totiž modlitbu za kněze, slovy: „Dej nám kněze, k Tobě lkáme, kněžím pak dej svatozář.“

[1] V textu celého Sborníku jsou všechny citace jiných autorů vyznačeny *kurzívou* (výňatek ze samizdatové publikace **Svatoalžbětínský sborník**, Kbely 2003, str. 7 - 18; z různých zdrojů sestavil **byč**).

dodatečné poznámky: ... [a] v perexu použita mírně upravená podstatná část propagačního článku **Podpořte kostel sv. Alžběty ve Kbelích** (ve sborníku na str. 170, autor **byč**) ... [b] text na <http://blog.idnes.cz/> neobsahuje přílohy, fotografie ani jiný obrazový doprovod originálu (**by121117č**)

[2] Kbely, Kbel, ves t., hejt. a okr. Karlín, fara a pš. Vínov; 92 d., 1054 ob. č. (1890), 3 tř. šk., cihelna, výroba lepenky na střechy, dvůr a pivovar dědiců hr. Theob. Čemína z Chuděnic. Ves připomíná se r. 1130; tehdy stávalo tu popluží vysehradského kostela, kanovníčí statek do r. 1420 a vladýčí a měšťanské statky, z nichž na jednom seděl Vacka z Křížovic a potom sirotkové Prokopa z Olšan, r. 1445 Martin Mejsnár z Lužné, pak kapitula pražská, která jej prodala (1706) k Vínovi. Hr. Thun usadil zde Němce z Děčína, kteří se zde drželi do 1. pol. našeho stol. R. 1715 vymřela celá téměř ves na morovou ránu. (**Ottův slovník naučný**, 1888 až 1908, díl XIV, str. 129)

[3] Podle kronikáře Gumpolda (viz např. **Kosmova kronika česká**, Praha 1975, str. 259). Spomou otázku datování staroboleslavské vraždy (28. 9. 929 nebo 935) rozebírá např. Jaroslav Kadlec - **Přehled českých církevních dějin 1** (Zvon 1991, str. 51).

[4] Název obce (Kbely, Kbell, Gbel) je s největší pravděpodobností odvozen právě od označení významného vodního zdroje. Staročeské "zdbel" má znamenat údolí se studánkou, staroněmecké "kubii" dutou míru (viz Lutterer, Majtán, Šrámek - **Zeměpisná jména Československa**, Mladá fronta 1982, str. 93 a 97). Ve 14. stol. byl prý pro obec používán i něm. název "Quelle" = pramen. Mapa Čech, vydaná roku 1726 podle práce vojenského inženýra Johanna Christopha Müllera (v měřítku 1 : 231000), uvádí název Gbell (okolní obce jsou označeny jako Satalitze, Hloupetin, Winorz - o starých mapách viz přílohy).

[5] Hrad Jenštejn byl založen ve 30. letech 14. stol. dvorským sudím Jenčem z Janovic a záhy se stal majetkem pánů z Vlašimi.

[6] K tomu viz např. Jaroslav Kadlec - **Přehled českých církevních dějin 2** (Zvon 1991, str. 110 a 117) nebo O. Beránek - **Stará Boleslav (KN z 22. 2. 1987, str. 5)**. ...*po roce 1547 se stala Stará Boleslav střediskem protireformace v kraji. Jezuité rozšířili pověst o zázračném působení mariánského reliéfu a ten se stal předmětem velké úcty. K staroboleslavskému obrazu byly pořádány poutě, nejdříve jen z okolí, později i z ciziny. Roku 1680 byla vybudována tzv. Svatá cesta, řetěz kapliček, táhnoucí se z Prahy do Staré Boleslavi. Kapličky byly vyzdobeny obrazy Panny Marie a sv. Václava a byly stavěny od sebe na vzdálenost Karlova mostu. Návštěvnost*

*poutí (často nucenou) ukazují čísla. Např. v roce 1772 navštívilo Starou Boleslav přes 55 tisíc pouťníků. (Průvodce památkami Brandýsa - Boleslavi, vydal MěNV Brandýsa n. Labem - St. Boleslavi a Okresní museum Praha - východ pravděpodobně na přelomu 70. a 80. let, str. 16). Drobnou zajímavostí je také vzpomínka zakladatele českého skautingu A. B. Svojsíka, který (tehdy 16-letý) procházel přes Kbely při své okružní cestě po vlasti dne 18. července 1892. Píše: ...vystoupili jsme nad kotlinu pražskou, na nevysoké pahorky, kdež jsme také se usadili a při snídani okolní krajinu si prohlížejíce. Krásnými alejemi ořechovými a kaštanovými do Kbel a neméně krásnou alejí lipovou do Víněře. Kol polního cukrovaru zabočivše, šli jsme po cestách polních, při nichž vůdcem byla nám vysoká věž zříceniny jenštejské... (A. B. Svojsík - **Vzpomínky z cest**, Tiskové a distribuční centrum Junáka, Praha 1997)*

[7] Jedním z hlavních iniciátorů stavby Svaté cesty byl P. Tanner SJ (podle: Ivana Čornejová - **Tovaryšstvo Ježíšovo - Jezuité v Čechách**, Mladá fronta 1995).

[8] Karel a Jana Martincovi - **Z dějin vzniku a vývoje Kbel** (samizdat 1981, str. 7).

[9] Kbelská místní kronika, svazek I., str. 3 - 5

[10] J. Š. - **Dějiny obce Kbely 2** podle E. Martince (**Kbelský zpravodaj**, říjen - listopad 1984, str. 5). Plný text v přílohách této kapitoly.

[11] V 16. a 17. stol. se na místě dnešní satalické kaple nacházela u veřejné cesty jen malá, obyčejná kaplička. Pravděpodobně roku 1713 místo nabylo významu tím, že zde porodila hraběnka Šporková, přičemž se v těžké chvíli obracela s prosbami ke sv. Anně. Když vše dopadlo dobře, zavázala se kapli rozšířit. K tomu skutečně došlo a dílo bylo završeno 13. června 1737, kdy byl vlastníkem panství *Drvole, Čížový, Sedlice, Světlý, Víněře, Statků kbelského a Satalic* František Antonín hrabě Čermín z Chudenic, císař a král. skutečný tajný rada, komorník, nejvyšší dědičný šenk v Království českém atd. Správcem Víněře, Kbel a Satalic byl tehdy Jan Josef Tachecí. Tyto informace mají pocházet z vlněské farní kroniky, založené farářem Hlaváčkem roku 1830.

[12] Podle údajných zápisků vlněského faráře Š. Bejvla to uvádí Emil Martinec. Do r. 1786 patřily k vlněské farnosti Třeboradice, Čakovice, Miškovice, Letňany, Veleň a Mirovice (**Kbelský zpravodaj**, říjen - listopad 1984, str. 5).

[13] J. Š. - **Dějiny obce Kbely 3** podle Emila Martince (**Kbelský zpravodaj**, listopad 1984, str. 2). Plný text v přílohách této kapitoly. O soše sv. Vojtěcha jsou k dispozici jen chabé informace. Při pátrání po autorství, původu a době vzniku této nejvýznamnější kbelské památky shrnul autor své poznatky takto: „...jedná se o sochu sv. Vojtěcha, umístěnou v centru obce, v ulici Vrchlabské. V publikaci **Umělecké památky Čech 2 K/O** (Academia, Praha 1978) se pod heslem Kbely (Praha 9) mj. uvádí: ...socha sv. Vojtěcha, na návsi - rokok. ze 3. čtvrti 18. stol. (Informace v této publikaci jsou vedle stručnosti i zastaralé - viz např. zmínka o zvonici, která již dávno neexistuje). Podle historického přehledu, zpracovaného místním amatérským historikem Emilem Martincem byla na spodní návsi postavena pěkná barokní socha sv. Vojtěcha... někdy v 19. století (J. Š. - **Dějiny obce Kbely 3** podle Emila Martince **Kbelský zpravodaj**, listopad 1984, str. 2). Nedávno vydaná **Kniha o Praze 9** (MILPO, Praha 1997, str. 84) na toto téma uvádí: ... *Nalezneme tu jen barokní pískovcovou sochu sv. Vojtěcha z 18. století...* (Také tato kniha opakuje již neplatné údaje - zvonice, kříž u sv. Alžběty). Žádné další informace se mi nepodařilo opatřit. Kromě toho se zdá, že zmíněné zdroje od sebe vzájemně nekriticky opisují, aniž by přinesly něco podstatného...“ (dopis PhDr. Tomáši Hladíkovi, NG v Praze, Jiřské nám. 33, Praha 1 - Hrad, z 8. října 1998). V přílohách dopisu, který samozřejmě zůstal bez odpovědi, uvedena mj. i stručná charakteristika městské části Praha - Kbely z r. 1997: „Z historického hlediska zemědělská obec. Tento charakter začala ztrácet od 20. let tohoto století. Během 18. a 19. století zárodky průmyslu bez většího významu (pivovar, cihelny, továrna na krycí lepenku). Vlastníky pozemků a zakladateli většiny starších průmyslových aktivit byli Čermínové. Po roce 1918 vznik letiště pro vojenské i civilní účely, okrajově letecký průmysl a příbuzné obory (Telegrafní dílny). Od počátku 2. světové války až dosud slouží letiště především vojenským účelům. Po roce 1948 ztrácí obec definitivně zemědělský význam (místní JZD zrušeno 1955), aniž by nabyla zásadního průmyslového významu (PAL, Letecké opravy, Knauf - dříve maltárna). Městské části dominuje především vojenské letiště, kvůli němuž vznikla také většina novější bytové zástavby, původně určené zejména pro armádu. Železniční stanice (zřízena před 2. světovou válkou) jen pro omezenou osobní dopravu. S obcí nejsou spojeny žádné významnější historické události. Přes Kbely vedla tzv. Svatá cesta do Staré

Boleslavi, vybudovaná v 17. stol. V polovině 18. stol. táhlo přes Kbely pruské vojsko na Prahu a snad zde nějaký čas sídlilo i jeho velení. V roce 1920 zahájena civilní letecká doprava mezinárodního významu. V květnu 1923 první pravidelné vysílání Čsl. rozhlasu (Radiožurnál). V roce 1933 organizovány ve Kbelích tzv. hladové pochody. Za 2. světové války posádkou německá armáda, zejména Luftwaffe. V březnu 1945 silný spojenecký nálet (značné oběti na civilním obyvatelstvu). V květnu t. r. přiletěla na místní letiště tzv. košická vláda národní fronty. K hl. m. Praze připojeny Kbely od roku 1968 (před tím okr. Praha - východ). V červnu 1991 odletěl ze Kbel gen. Vorobjov, čímž byl ukončen tzv. dočasný pobyt sovětských vojsk v Československu. S výjimkou sochy sv. Vojtěcha (pol. 18. stol.) a částečně zachovalých kapliček Sv. cesty se v obci nenacházejí žádné význačné kulturní památky. Do r. 1932 neměla obec ani vlastní kostel (tehdy zřízena provizorní kaple, zasvěcená sv. Alžbětě Durynské - Uherské); až do r. 1996 přifařena k Vinoři (nyní vlastní římskokatolická duchovní správa).

[14] **Večerník Praha** z pondělí 3. března 2003, str. G (tamtéž na str. CH věnována jedna věta stavbě nového kostela: *Věřící ve spolupráci s řádem Františkánů staví nový moderní kostel.*).

[15] (svazek I., str. 44)

[16] Po vzniku ČSR byly Kbely stručně charakterizovány takto: *Na Liberecké silnici jest veliká osada Kbely s četnými cihelnami, pivovarem a továrnou na krycí lepenku, výrobky dehtové a asfaltové. Ve Kbelích jest veliké státní, vojenské letiště, spolu pražské mezinárodní přístaviště aeroplánů. Mohutné košaté stromy vroubí odtud erární silnici z jedné k Vysočanům, ze druhé strany k Vinoři...* (prof. Jan Anděl - **Republika československá, Čechy - díl druhý**, Nakl. Kober, Praha, str. 170). Tamtéž zmíněna *...menší kaple sv. Anny...* v Satalicích (str. 170) a farní chrám *Pozdvížení sv. Kříže* ve Vinoři (str. 171).

[17] Místní kronika, svazek I., str. 46 až 50

[18] Podle kroniky (svazek I, str. 90) jím byl v letech 1920 až 1932 řídící učitel Karel Kupka. Je však možné, že se jedná o chybný údaj. Není totiž jasné, kdy v této funkci působil učitel Antonín Krampera, jehož poznámky (týkající se některých událostí až do r. 1949 a možná i pozdějších) údajně používali ještě následující kronikáři.

[19] Zde se kronikář dopustil omylu. Jedná se samozřejmě o kapli sv. Alžběty Durynské (Uherské).

[20] J. Š. - **Dějiny obce Kbely 3** podle E. Martince (**Kbelský zpravodaj**, listopad 1984, str. 2).

[21] Vera Schaubert, Hanns Michael Schindler - **Rok se svatými** (Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří 1994, str. 702)

[22] P. Josef Jan Evangelista Urban OFM, nar. 20. 2. 1901, zemřel 7. 1. 1991.

[23] *Z jeho iniciativy a z nadšení terciáře Dr. Františka Noska a za podpory františkánského řádu vznikly kostely na Spořilově, v Chodově a ve Kbelích (Noviny farnosti svatě Anežky na Spořilově, ročník II., č. 8 z října 2000, úvodník O. Řehoře na str. 1)*

[24] *Poslední vojenskou operací na našem území bylo tažení Švédů pod vedením generálů Wrangela a Königsmarka v létě 1648. Tento švédský vpád nejen že nenalezl odezvu mezi obyvatelstvem, ale naopak vyvolal prudký odpor. Poté, co Švédové dobyli Malou Stranu a Hradčany, se vytvořily dobrovolnické legie k obraně pražských měst, mezi nimiž vynikli hlavně studenti a profesori pražských vysokých škol. Prahu se podařilo uhájit a na paměť tohoto vítězství byl na Staroměstském náměstí vystavěn Mariánský sloup, stržený roku 1918 (neprávem jako symbol habsburské nadvlády). Švédové po obsazení Hradu uloupili část vzácných uměleckých sbírek, které jsou dosud v majetku Švédského království (Dějiny země Koruny české I., Paseka, Praha 1992, str. 263 a 264). Hájení Karlova mostu proti Švédům zobrazili při příležitosti jubilejní výstavy roku 1891 Adolf a Karel Liebscherové. Jejich dílo můžeme shlédnout v zrcadlovém bludišti na Petříně.*

[25] Na toto téma viz vzpomínky A. Jeřábkové „Kbelská stanice apoštolátu“, převzaté z „Kalendáře“ č. 5/97.

[26] **Serafínský prapor**, říjen 1933, str. 188 (viz přílohy)

[27] **Serafínský prapor**, říjen 1934, str. 150 (viz přílohy)

[28] Slavnostně otevřena 1. 10. 1932 (viz místní kronika, díl I., str. 88 až 89)

[29] V souvislosti s meziválečným skautingem ve Kbelích jsou uváděna tato jména: Pavel Škoda, Josef Šenk a sestra Jiskra (vedoucí oddílů), dále Věra Štanclová (roz. Karlecová), Jiří Barva, Vladimír Čihák, Jiří Fedyšín, Jiří Hovorka, Emil Hruška, Josef Chroust, Stanislav Jelínek, Ladislav Kladišovský, Karel Kroupa, Josef Maršálek, Josef Mazanec (pozdější P. Jiří, OFM), Zdeněk Nekvasil, Přemysl Kohout, Karel Kadlec (zahynul při náletu 25. 3. 1945), František Ouhrabka (zahynul při náletu 25. 3. 1945), Miroslav Ondříček, Otakar Sedmík, Karel Sládek, Václav Sládek, Oldřich Suchý, Věroslav Suchý, Jaroslav Šejba, Josef Špalek, František Štancl, František Tauš, Jiří Vecka, Rudolf Vecka, Josef Votava, Karel Votava, Richard Vrána, Blahoslav Zatloukal, Miloslav Zvírocký, Luboš Žáček (podle přehledu, sestaveného pro mši sv. ze dne 25. 4. 1999, slouženou ve Kbelích za zemřelé skautky a skauty; tento seznam není vyčerpávající).

[30] V sakristii dodnes visí (**poznámka**: v době vzniku textu tomu tak bylo; **by121117č**) „Památka na sv. křest Květuše a Marie Šubrtovy, nar. 1. 11. 1923 a 28. 2. 1926, v kapli sv. Alžběty ve Kbelích pokřtěny dst. p. P. Dr. J. Ev. Urbanem 9. 4. L. P. 1933, kmotrami byly Bohumila Nekvasilová a Marie Šmidová“. **Serafinský prapor** (září 1934, str. 136) přináší na toto téma fotografii a stručnou poznámku, že *Ve Kbelích na stanici Apoštolátu bylo pokřtěno 1. července 7 dětí mezi 9. až 14. rokem...*

[31] Místní kronika, díl I., k roku 1940

[32] Karel a Jana Martincovi - **Z dějin vzniku a vývoje Kbel** (samizdat 1981, str. 12). O tom, že toto železniční neštěstí bylo také chápáno jako trest za zbourání kapličky, jsem se dozvěděl od již zesnulého p. Mencla ze vzdálené vesničky, který shodou okolností žil za války ve Kbelích.

[33] Vzpomínka Jindřicha Znamenáčka, uvedená v **Kbelském zpravodaji** (leden 1985, str. 2). Plný text v přílohách této kapitoly. Uvádí se zde 35 obětí na životech a přes 100 zraněných. Obecní kronikář k této události říká: *Dne 20. prosince 1943 o 6. h. ranní srazily se na trati Kbely - Satalice v km 14,9 osobní vlaky č. 1101 a 1160 vinou výpravčího Ant. Pospíšila ze železn. stanice Kbely. Na místě v troskách vagonů usmrčeno 23 osob, zraněno těžce a lehce 110 osob, z nichž v nemocnici zemřelo 19.* (místní kronika, díl I., k roku 1943)

[34] Dp. Václav Kačírek, arc. vikář a farář ve Vínově a Chvalech, nar. 2. 7. 1922, zemřel náhle 9. 10. 1977. Je pohřben v rodinné hrobce u kostela Narození Panny Marie v Mrtníku u Komárova (dřívější okres Beroun). Podle pamětníků byl členem tzv. Pacem in terris a vyznačoval se nápadnou opatrností (mj. si nepřál, aby se věřící po bohoslužbě zdržovali poblíž kostela). Z doby jeho působení ve Kbelích by nám v kapli býval zbyl broušený lustr (pořizený ze sbírek farníků), pokud by ovšem nebyl na poč. 90. let ukraden.

[35] O této události svědčí jen zarámovaná fotografie (dříve umístěná v sakristii, nyní v klubovně), zachycující kard. Tomáška na pozadí původního oltáře ve staré kapli. Na rubu fotografie je uvedeno datum 15. 11. 1981. František kardinál Tomášek, nar. 30. 6. 1899 ve Studénce, na kněze vysvěcen 5. 7. 1922, tajným bp. 14. 10. 1949, internován v Želivě, účastník II. vatikánského koncilu, 26. 4. 1976 jmenován kardinálem, od 30. 12. 1977 do 26. 3. 1991 abp. pražským, zemřel 4. 8. 1992 - viz publikace **Kardinál Tomášek** (Zvon, Praha 1994)

[36] V letech 1990 až 1992 a pak ještě v roce 1997 byl místním kronikářem **byč**. Jeho zápisy jsou ve II. svazku, str. 213 až 330 (listopad 1989 - srpen 1992) a str. 379 až 407 (leden - listopad 1997).

[37] Zapsáno 18. 5. 1991.

[38] Zapsáno 23. 1. 1992 (citát zkrácen).

[39] Ing. Petr Kučera (zastával úřad v letech 1990 až 1996).

[40] Zapsáno 23. 3. 1992.

[41] Zapsáno 28. 8. 1992. Autorem schválené studie zástavby středu obce byl ing. arch. Lacina, který se výslovně postavil proti zahnutí kostela do svého projektu. Naopak preferoval k tomuto účelu církevní pozemek, protože „přímo od vchodu vede cesta ke hřbitovu“.

[42] Zapsáno 28. 8. 1992. Podrobnosti uvedeny v kapitole druhé („Z novodobých událostí“).

[43] Bydleli na křižovatce ulic Semilské a Železnobrodské, v domě čp. 181 přímo proti kapli. Zemřeli krátce po sobě na počátku 90. let ještě před rozhodnutím o přestěhování kaple do přístavku.

[44] (text poznámky odstraněn; **by121117č**)

[45] (text poznámky odstraněn; **by121117č**)

[46] (text poznámky odstraněn; **by121117č**)

[47] P. Cyril Bystrík Janík OFM (nar. 5. 1. 1952) pocházel ze slovenské Liptovské Tepličky. Tajně vysvěcen na kněze, mj. působil v Hejnicích, okusil komunistické vězení. Do Kbel nastoupil po smrti P. Kubíčka. Od 1. března 1994 jmenován rektorem kostela sv. Alžběty ve Kbelích (viz **ACAP** 3/94, čj. 503/94). Z této funkce uvolněn k 1. říjnu 1996 *za účelem služby v řádu* (**ACAP** 10/96, čj. 3280/96). Zemřel 9. listopadu 1998.

[48] Autentické vzpomínky sestry Apoštolátu, kbelské rodačky Dr. A. Jeřábkové (z Košařovy ul. 454/3). Text pochází z roku 1997 (výňatek ze samizdatové publikace **Svatoalžbětinský sborník**, Kbely 2003, str. 18 - 23). O Apoštolátu viz např. **Srdcem a životem – Svědectví o zasvěceném životě** (COR JESU, Český Těšín 1995)

[49] Mons. Jan Lebeda, nar. 23. 4. 1913 v Praze. Po studiích na Teologické fakultě Univerzity Karlovy vysvěcen na kněze 20. 6. 1937. V letech 1943 až 1952 působil jako spirituál v arcibiskupském semináři. Od roku 1952 do roku 1968 působil v duchovní správě v Řevničově a Kladně – Rozdělově. Od roku 1968 byl správcem chrámu sv. Václava ve St. Boleslavi a byl jmenován kanovníkem tamější kolegiální kapituly. 31. 3. 1980 se stal kanovníkem metropolitní kapituly sv. Víta a od roku 1987 jejím proboštem. Generálním vikářem pražské arcidiecéze byl od 26. 9. 1986 do 27. 3. 1991. Byl též prelátem Řádu sv. Lazara. Titulárním biskupem novenským a světícím biskupem pražským byl jmenován 19. 5. 1988. Po celý život byl literárně činný. Pochován je v Aldašíně u Jevan. (dle **Prokopských listů** č.11/96)

[50] O Fr. Noskovi viz např. Kalendář č. 5/96 nebo Poutník č. 4/95 (str. 10 a 11). O Janu Ev. Urbanovi viz mj. Kalendář č. 5/96 a 6/96 nebo Poutník č. 1/96 (str. 8).

[51] Petr Alk. Houška, OFM – **P. Jiří Mazanec**, Poutník č. 1/95, str. 19

Zbyněk Česák | sobota 17. listopad 2012 23:52 | přečteno: 383 x

[diskutovat](#)

[tisk](#)

[přeposlat e-mailem](#)

Poslední články autora

- [Za současnou krizi odpovídá prezident Obama!](#)
- [Rajský protlak](#)
- [Náhodný výstřel při strkanici](#)
- [Tři tečky](#)
- [Diskusní příspěvek k teologii ženy](#)

© Copyright 1999–2014 **MAFRA, a. s.**, a dodavatelé **Profimedia**, Reuters, ČTK, AP. Jakékoliv užití obsahu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování článků a fotografií je bez souhlasu MAFRA, a. s., zakázáno. Provozovatelem serveru iDNES.cz je MAFRA, a. s., se sídlem Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5, IČ: 45313351, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 1328. Vydavatelství MAFRA, a. s., je součástí koncernu **AGROFERT** ovládaného **Ing. Andrejem Babišem**.